

מדיניות צעירים – ישראל מול העולם

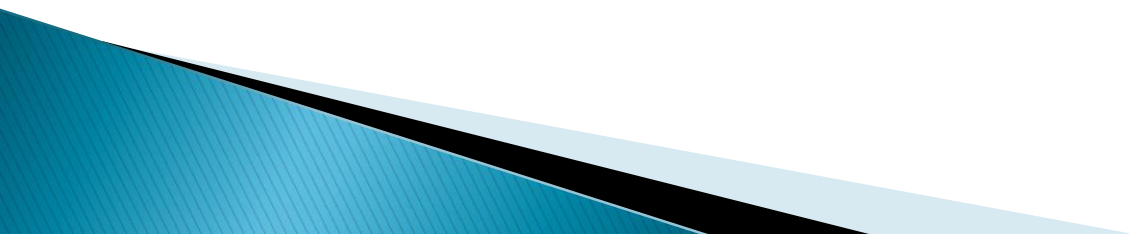
אתגרים חדשים והמלצות למדיניות
מאי 2014

ד"ר רובי נתנזון ; איתמר גזלה

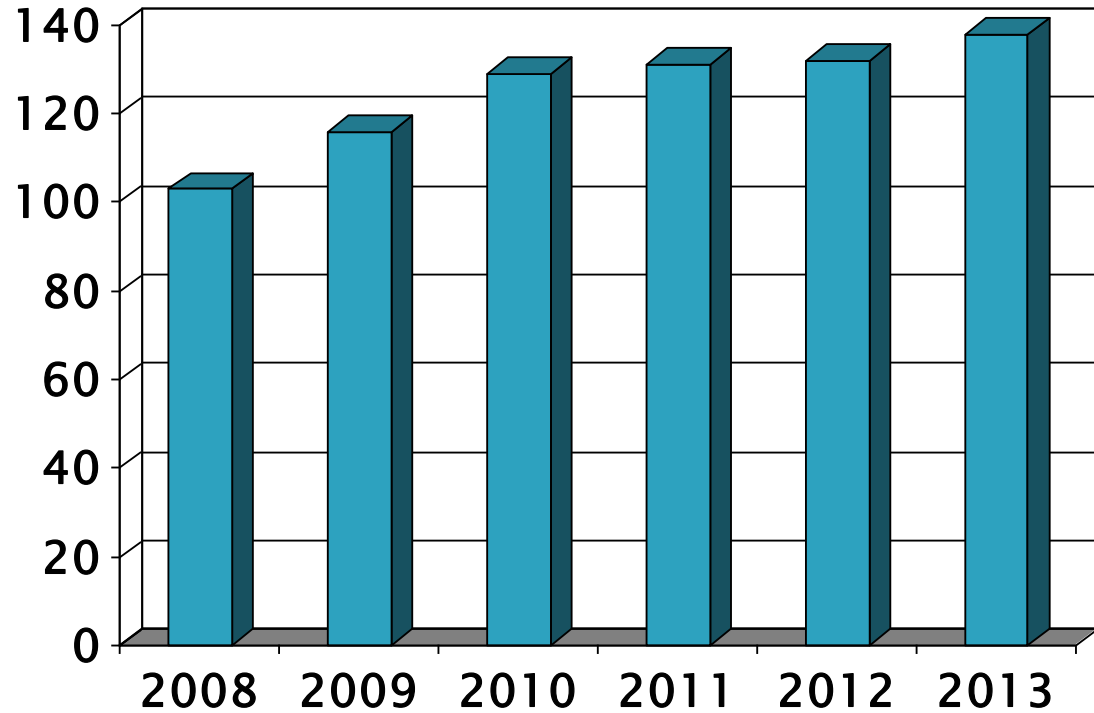
▶ אוכלוסיית הצעירים בישראל (18-30) בשנת 2012 עמדה על 1,524,900 נפש, אשר היוותה 19.3% מכלל האוכלוסייה. ואילו לפי הגדרת האו"ם וה- OECD (15-24) עמד שיעור הצעירים על 15.3%.

▶ מבין הצעירים בגילאי 18-30, נכון לשנת 2012, כ- 20% מהצעירים לא עובדים ולא לומדים.

דיור בר השגה

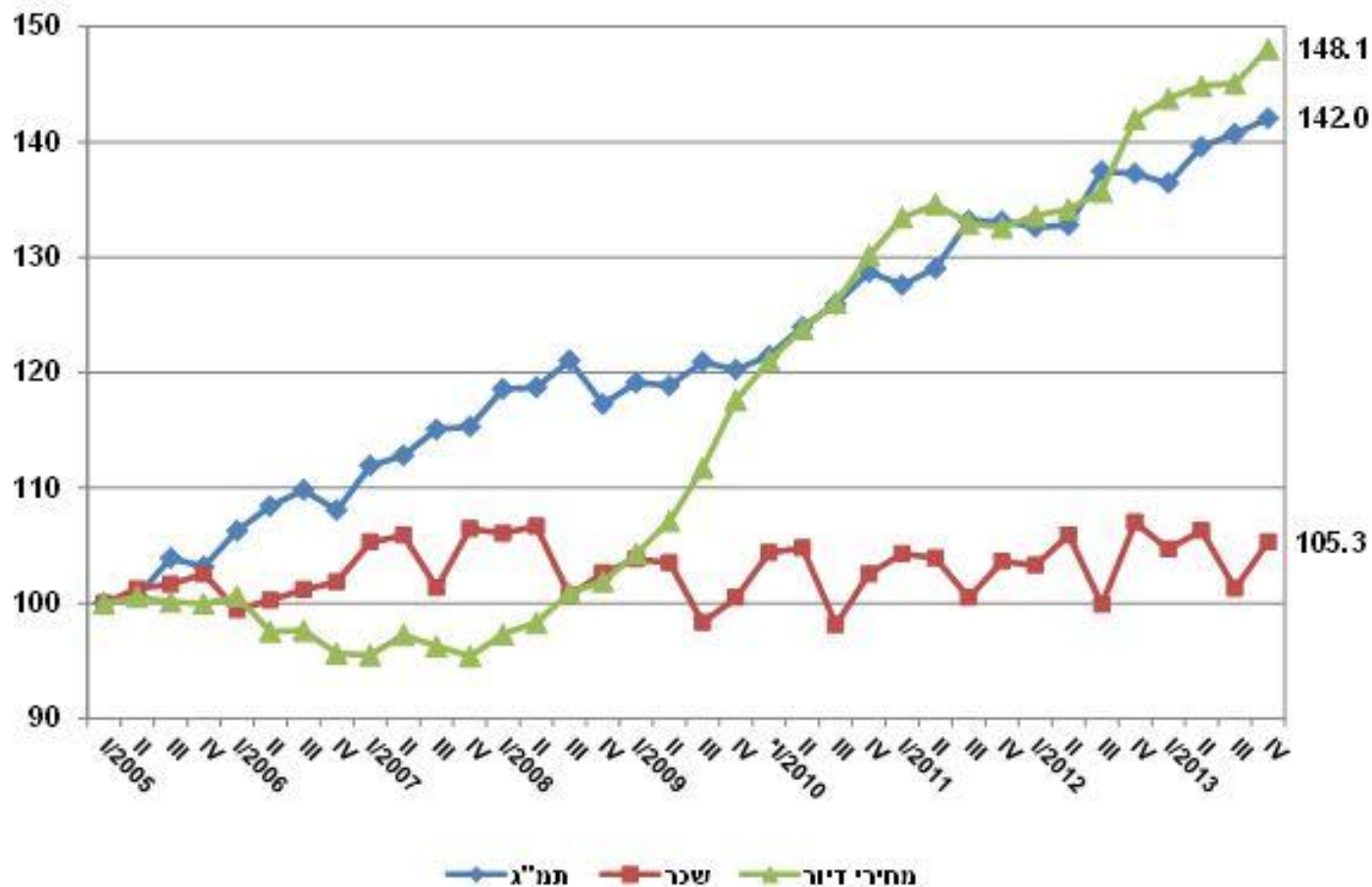

מספר המשכורות החודשיות הנדרשות לרכישת דירה

מ-2008 ועד היום האמירו מחירי הדירה
הממוצעת, נכון לסוף שנת 2013, מ-103 משכורות
של השכר הממוצע, לכדי 137 משכורות, מעל 11
שנות עבודה.

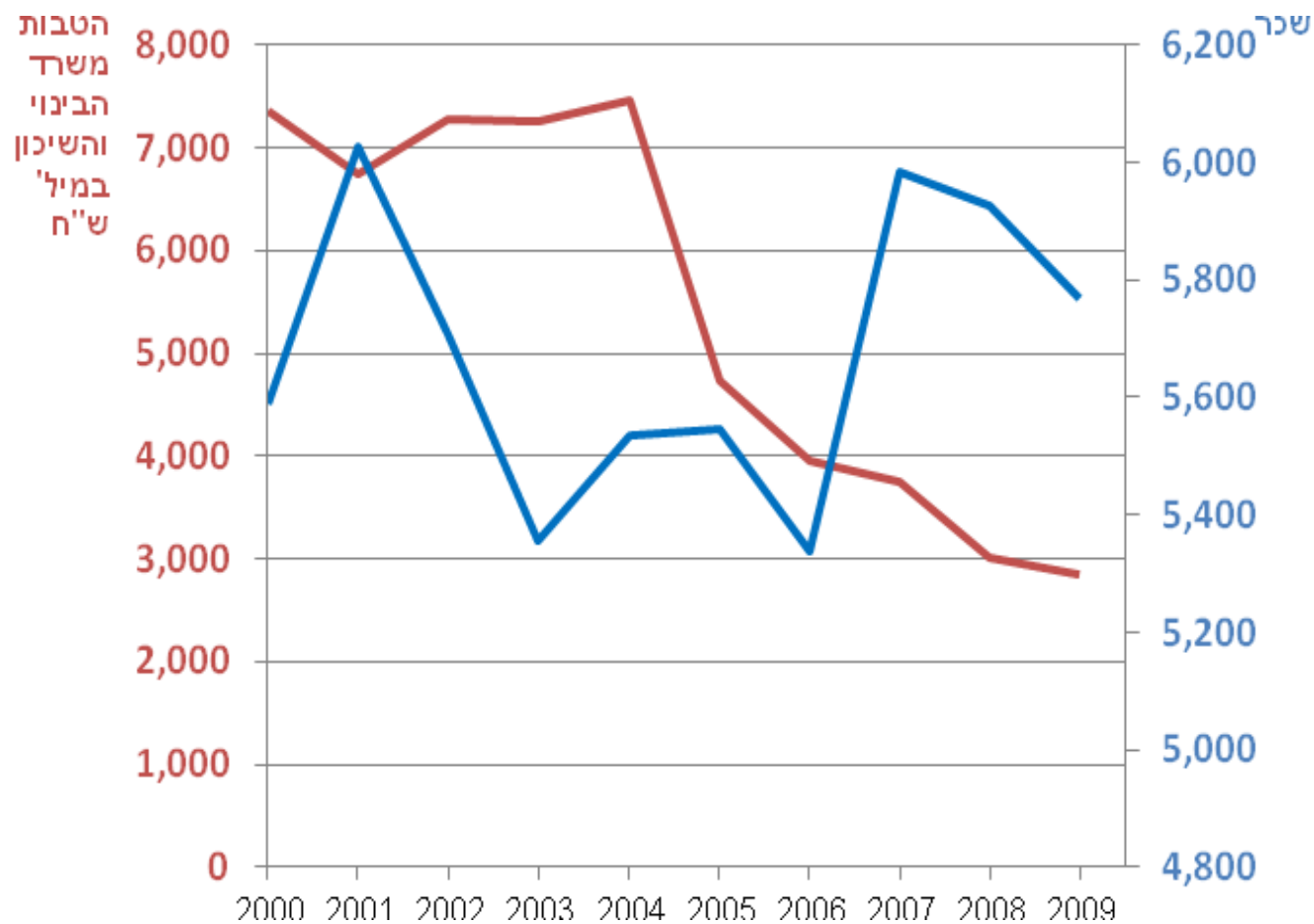
▶ התפתחות מדדי מחירי הדירות, השכר החודשי למשרת שכיר
 ישראלי והתמ"ג (נתונים ריאליים), 2005-2013

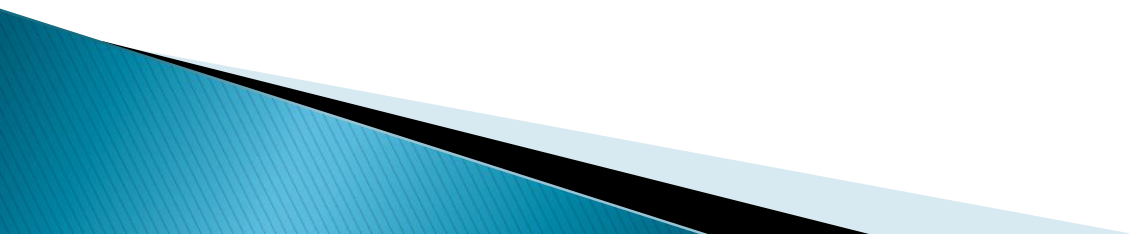
מקור: משרד השיכון

- ▶ **בישראל עד היום, הוציאו לפועל מגוון מצומצם של תוכניות והטבות בתחום הדיור מצד הממשלה, כאשר דיור המיועד לשיווק כבר-השגה מצוי באופן מצומצם וראשוני במספר רשויות מקומיות בלבד.**
- ▶ **הטבה לרוכשי דירה ראשונה- על פי החלטת הממשלה 3282 שהתקבלה ב-5.6.11, ניתנה הטבה של עד מאה אלף שקלים לרוכשי דירה ראשונה בפריפריה וזוגות צעירים אשר רכשו בישובים בצפון ובדרום הארץ. יחד עם זאת, במאי 2013 התקבלה החלטת ממשלה אשר למעשה ביטלה את תוכנית המענקים והטבות.**
- ▶ **מענק ירושלים- מסלול המיועד לרוכשי דירה ראשונה או שנייה, נשואים או יחידים מגיל 30 מענקים בסכומים בין 75,515 ש"ח (דירה על קרקע שאינה של מינהל מקרקעי ישראל) ל-100,000 ש"ח (דירה על קרקע של המינהל).**
- ▶ **יש לציין כי פעילות משרד הבינוי והשיכון בסיוע מימון הדיור נמצאת בירידה ניכרת בשנים האחרונות. תקציב הסיוע לשכר דירה בין השנים 2009-2000 ירד בכ-75%, כאשר סך תקציבי הסיוע פחתו בשיעור מצטבר של כ-61%. זאת נבע לרוב בגין קיצוצים במרכיבי הסיוע במתן המשכנתאות והעברת מתן האשראי מחזקת הממשלה לידי הבנקים. ואילו הבנקים הקשיחו תנאיהם למתן המשכנתאות המוכוונות.**

תקציב לסיוע בדיור בשנים במיליוני ש"ח מול שכר חציוני (2000-2010)

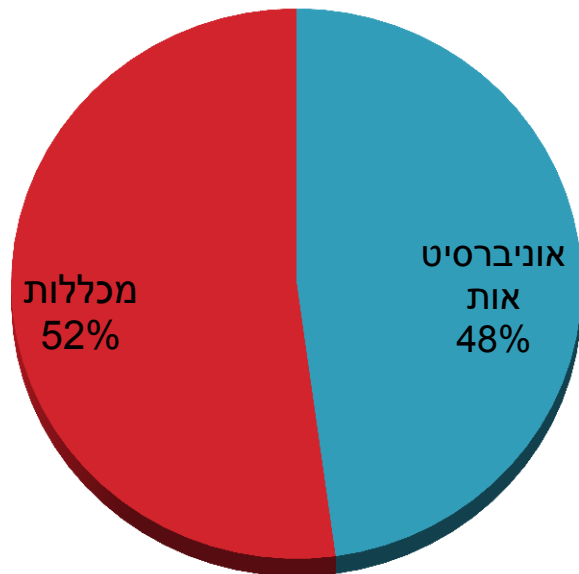
השכלה גבוהה

אוכלוסיית הסטודנטים בישראל

▶ בישראל לומדים כ-309.6 אלף סטודנטים
(מהם 46.5 אלף באוניברסיטה הפתוחה)

- ▶ תואר ראשון – 196.7 אלף (74.7%)
- ▶ תואר שני- 54.6 אלף (20.7%)
- ▶ תואר שלישי- 10.7 אלף (4%)

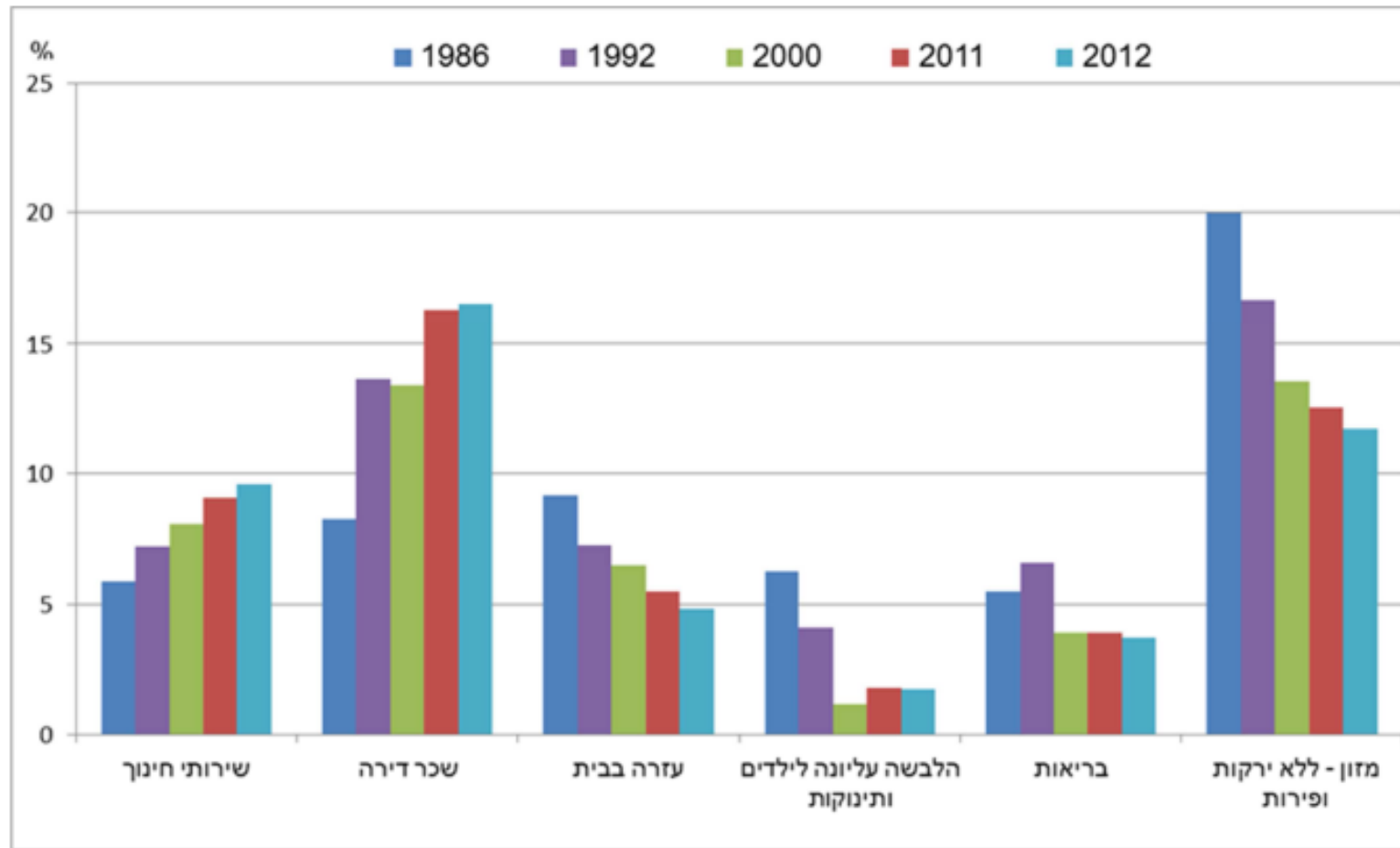
הכשרה מקצועית

► בישראל כיום, עוברת כמחצית של כל שנתון בהצלחה את בחינות הבגרות. כשליש מכל שנתון ממשיך בלימודים ומוסמך לתואר ראשון, עוד כ- 20% מוסמכים בתארים מקצועיים נוספים וכשליש נותר ללא הסמכות וללא מקצוע. נתון זה יציב למדי לאורך שנים לא מעטות.

► תמצית הבעיה של החינוך המקצועי בישראל היא שאין אוכלוסיה הסוברת שחינוך כזה רצוי לה ואין די בתי ספר מקצועיים איכותיים המכשירים לקראת הסמכות איכותיות.

משפחות צעירות

תרשים 1: שיעור ההוצאה מההכנסה הפנויה על סעיפים מרכזיים של משקי בית עם ילדים עד גיל 9
1986 – 2012 סעיפים נבחרים

מקור: עיבוד של בנק ישראל על בסיס נתוני סקר הוצאות משק הבית של הלמ"ס.

▶ שיעור ההוצאה מההכנסה הפנויה על שכר הדירה
הוכפל ב- 2012 יחסית ל- 1986.

▶ גם משקלם של שרותי החינוך עלה על פני זמן,
כ- 6% ב- 1986, לעומת כ- 10% ב- 2012.

▶ בעוד משקל סעיף המזון ירד, מ 20% - ל- 13%
מההכנסה הפנויה.

▶ ניתן להסיק שהעלייה בהוצאות על שכר דירה וחינוך
באות על חשבון הוצאות על מזון ובריאות.

בישראל, הסיוע למשפחות צעירות עובדות נמוך משמעותית מהרמה הנפוצה במדינות ה-OECD.

לוח 8 – השוואת פער ההטבות הכספיות של הממשלה בישראל וב-OECD למשפחות בעלות מאפייני הכנסה שונים

פער ההטבה	הכנסת האישה	הכנסת הבעל	משקל	"טיפוס"
בין ישראל למדינות OECD	(אחוז משכר עובד ייצור ממוצע)	(אחוז משכר עובד ייצור ממוצע)	(אחוז המשפחות העובדות עם ילדים, הדומות ל"טיפוס")	
13.3	0	67	25.8	1
5.2	50	67	8.0	2
6.5	0	100	5.9	3
4.4	0	125	2.9	4
3.9	67	75	4.8	5
3.6	50	100	4.8	6
2.7	0	175	1.9	7
2.8	67	100	1.6	8
2.4	50	167	0.3	9
2.3	67	125	2.0	10
1.9	67	175	0.8	11
0.4	100	75	3.3	12
0.2	100	100	2.4	13
0.1	100	175	1.7	14

משאב או בעיה?

▶ **הצעירים כבעיה** - מדיניות מניעתית המיועדת למנוע הבעיות האופייניות (אבטלה, מחלות, סמים, פשע, חוסר דיור), והאצת השלב ה'בעייתי' לצורך השתלבות מהירה בחיים הבוגרים.

▶ **הצעירים כמשאב** - מדיניות הצעירים מוכוונת לעבר פיתוח וקידום יוזמות צעירים כך שהדגש הוא על חינוך והכשרות תעסוקתיות, העצמתם ושילובם בחברה.

מדיניות בישראל

- ▶ ועדה בין משרדית
- ▶ רשות לאומית לצעירים
- ▶ פיתוח תשתיות מרכזי צעירים מקרית שמונה עד אילת

הצעות

- קידום מערכת ההשכלה הגבוהה.
- צעדים מקלים עבור אוכלוסיית הסטודנטים.
- קידום הכשרה מקצועית בישראל באמצעות בתי ספר מקצועיים לתעשייה.